

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 8Cob/116/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3117201125
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Sopková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3117201125.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Sopkovej a členiek senátu JUDr. Dariny Legerskej a Mgr. Ivany Šlesarovej v spore žalobcu: ZSE Energia, a.s., so sídlom 816 47 Bratislava, Čulenova 6, IČO: 36 677 281, proti žalovanému: LUDOPRINT, a.s., so sídlom 913 25 Bobot 338, IČO: 36 306 673, právne zastúpenému: Advokátska kancelária JUDr. Zuzana Čížová, s.r.o., so sídlom 957 01 Bánovce nad Bebravou, J. Jesenského 69, IČO: 36 789 925, o zaplatenie 30 768,23 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č.k. 37Cb/15/2017-137 zo dňa 4. augusta 2021, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd odvolanie žalobcu **o d m i e t a**.

II. Žalovanému **p r i z n á v a** voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1.1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom výrokom I. zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplatenia 30 768,23 eur s príslušenstvom na základe § 11 ods. 7 vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č.24/2013 Z.z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom. Výrokom II. žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

1.2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že nariadil pojednávanie na deň 04.08.2021. Žalobca sa na uvedené pojednávanie nedostavil, hoci doručenie predvolania mal riadne a včas vykázané. Svoju neúčast' na uvedenom pojednávaní neospravedlnil, o odročenie predmetného pojednávania nežiadal. V predvolaní na pojednávanie bol žalobca v zmysle § 278 CSP poučený o následku nedostavenia sa na pojednávanie, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie. Žalovaný na pojednávaní navrhol súdu rozhodnúť vec rozsudkom pre zmeškanie žalobcu v zmysle § 278 CSP.

1.3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 137 písm. a), § 278, § 279 CSP a konštatoval, že v predmetnej veci boli splnené všetky procesné podmienky pre rozhodnutie o žalobe o splnení povinnosti rozsudkom pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP a žalobu zamietol. Rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia, ako následok procesnej pasivity žalobcu, ako aj žalovaného v civilnom sporovom konaní. Procesná pasivita strany sporu sa prejavuje tým, že si neplní povinnosti strany konania tak, aby konanie mohlo byť rýchlo a efektívne skončené. Súd pripomína zásadu, že práva patria bdelym, ktorá zásada zdôrazňuje aj vlastné pričinenie sa na ochranu svojich práv a vyžaduje, aby aj strana v konaní sledovala svoje subjektívne práva a robila také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozeniu a poškodzovaniu. Predpokladá sa pritom, že strana musí využiť prostriedky, ktoré jej poskytuje zákon a následne vykonať prípadné potrebné opatrenia, aby nedošlo k porušeniu jej práv. Bola to pritom práve nečinnosť žalobcu, ktorý sa bez ospravedlnenia nedostavil na

pojednávaniu nariadené vo veci, hoci bol na toto pojednávanie riadne a včas predvolaný a hoci bol v tomto predvolaní výslovne poučený o možnom následku nedostavenia sa na pojednávanie vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie, ktorá nečinnosť viedla ku vzniku predpokladov pre takýto typ rozhodnutia. Ak potom za danej situácie žalovaný na pojednávaní navrhol rozhodnutie vo veci rozsudkom pre zmeškanie, súd postupoval v zmysle citovaného ustanovenia § 278 CSP. Ak žalobca nerešpektoval súdom uložené povinnosti, tak tomu zodpovedala aj forma a výsledok konania v podobe rozsudku pre zmeškanie.

1.4. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak že, žalovanému priznal voči žalobcovi plnú náhradu trov konania s tým, že o výške trov konania rozhodne súd v súlade s § 262 ods. 2 CSP samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník, po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

2. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, ktoré odôvodil tým, že neboli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu. Navrhol odvolaciemu súdu, aby zrušil rozsudok pre zmeškanie žalobcu vydaný súdom prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. sám vo veci rozhodol. Poukázal na znenie § 278 CSP a zdôraznil, že z hľadiska spravodlivého procesu je rozdiel, či strana sporu bola počas konania pasívna, nepredložila súdu svoje tvrdenia a argumenty alebo - ako v prípade žalobcu - bola

v priebehu konania aktívna. Doslovný gramatický výklad § 278 CSP by mohol viesť k záveru, že ak sú splnené podmienky uvedené v hypotéze tejto právnej normy, súd nemá možnosť voľnej úvahy, ale je povinný vydať na návrh žalovaného rozsudok pre zmeškanie. To však nemôže postačovať v situácii, ktorá vedie k zjavnému rozporu so základnými princípmi civilného procesu. Poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp.zn. IV. ÚS 1241/2012, v zmysle ktorého všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho môže a musí odchýliť, pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z princípov, ktoré majú svoj základ v ústavne konformnom právnom poriadku ako významovom celku. Povinnosť súdov vyhľadávať právo neznamená len vyhľadávať priame a výslovné pokyny v zákonomom texte, ale tiež povinnosť zisťovať a formulovať, čo je konkrétnym právom aj tam, kde ide o interpretáciu abstraktných noriem a ústavných zásad. Ústavný súd SR viackrát zdôraznil, že k výkladu právnych noriem nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona (IV. ÚS 92/2012, I. ÚS 351/2010). Výklad noriem CSP podľa ich účelu a zmyslu je zakotvený aj v základných princípoch Civilného sporového poriadku, konkrétne v čl. 3 ods. 1. Účelom rozsudku pre zmeškanie je dosiahnuť efektívnejšie a rýchlejšie rozhodovanie sporov a chrániť aktívnu sporovú stranu pred druhou stranou, ktorá svojou pasivitou spôsobuje v konaní prietahy. Ústavne konformný výklad ustanovenia § 278 CSP je taký, že súd má právomoc zvážiť všetky okolnosti prípadu a rozsudok pre zmeškanie nevydať v prípade, ak tento zjavne nesplní svoj účel, ale naopak bezdôvodne zasiahne do základných práv účastníka konania, voči ktorému je vydaný. Zmeškané pojednávanie bolo vytýčené aj za účelom vyhlásenia rozsudku, a preto je presvedčený, že jeho prítomnosť na pojednávaní 04.08.2021 nebola nevyhnutná a súd mohol konať aj v jeho neprítomnosti a vyhlásiť rozsudok v merite veci. V takomto prípade návrhom žalovaného na vydanie rozsudku pre zmeškanie nebol viazaný, mal právomoc a povinnosť zvážiť, či je namieste rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie

a vzhľadom na okolnosti tohto prípadu sa mal prikloniť k výkladu, že podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie splnené neboli. Ak by aj tieto boli splnené formálne, súd je povinný vykladať a aplikovať právo tak, aby bolo v súlade s účelom práva na spravodlivé súdne konanie. Z tohto hľadiska mal súd posudzovať nasledovné aspekty: a/ či bola prítomnosť žalobcu na pojednávaní nevyhnutná a či súd mohol v jeho neprítomnosti vykonať pojednávanie a vydať meritórne rozhodnutie; b/ predchádzajúce správanie strán, najmä procesnú aktivitu žalobcu v priebehu celého konania; c/ či je vydanie rozsudku pre zmeškanie v súlade s účelom tohto inštitútu a s princípmi civilného procesu; d/ spoločenskú potrebu zmiernenia nepriaznivých dopadov opatrení na zamedzenie šírenia nákazy ľudskej choroby COVID 19 na účastníkov súdnych konaní. Poukázal na § 180 CSP, podľa ktorého ak sa niektorá z predvolaných osôb na pojednávanie nedostavila, súd rozhodne, či sa pojednávanie môže konať v ich neprítomnosti a otvorí pojednávanie. Účasť na pojednávaní je právom, nie povinnosťou strán. Ak by sa žalobca dostavil na pojednávanie, mal právo sa viac k veci nevyjadriť, nechať žiadne procesné návrhy ani využiť právo predniesť záverečnú reč.

Jediným rozdielom oproti skutočnému priebehu pojednávania by bola fyzická prítomnosť

v pojednávacej miestnosti, ktorá by práve naopak mala byť v aktuálnej situácii súdmi obmedzená len na nevyhnutný rozsah. Interpretácia CSP, podľa ktorej fyzická neprítomnosť

v pojednávacej miestnosti pri pojednávaní postačuje na to, aby bol voči nej vydaný kontumačný rozsudok a aby bola ignorovaná jeho dovtedajšia argumentácia, je príkladom extrémneho formalizmu. V takejto situácii nemožno brať neprítomnosť žalobcu na pojednávaní ako prekážku ďalšieho postupu súdu. Ak jeho prítomnosť na pojednávaní nebola nevyhnutná, súd mohol v jeho neprítomnosti pojednávať a vydať meritorný rozsudok. Súd mal túto okolnosť pri vydaní rozsudku pre zmeškanie zohľadniť. Zdôraznil, že od počiatku konania bol aktívny. Poukázal taktiež na účel inštitútu rozsudku pre zmeškanie, ktorý je procesnou sankciou za pasivitu žalobcu v spore. Existujú aj názory, že o procesnú sankciu nejde, oba názorové prúdy sa však zhodujú v tom, že účelom je dosiahnutie efektívnejšieho a rýchlejšieho rozhodovania sporov a ide o formu ochrany dobromyseľnej aktívnej sporovej strany proti sporovej strane, ktorá je pasívna a o konanie buď nejaví žiadny záujem alebo v ňom účelovo vytvára prieťahy. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp.zn.

IV. ÚS 3143/2015, pričom poznamenal, že si je vedomý, že česká a slovenská právna úprava kontumačného rozsudku nie je totožná. Princípy, na ktorých stojí civilný proces ako aj účel inštitútu kontumačného rozsudku sú však v oboch právnych poriadkoch rovnaké. Zdôraznil, že predmetné pojednávanie zmeškal z dôvodu, že v príčinnej súvislosti s prijatými opatreniami na zamedzenie šírenia nákazlivej ľudskej choroby COVID 19 prišlo

k procesnému a ľudskému pochybeniu na jeho strane, čoho následkom bola nevedomosť zamestnanca žalobcu, prostredníctvom, ktorého žalobca vo veci koná, o vytýčenom pojednávaní. Jeho neprítomnosť na pojednávaní tak nebola výsledkom vedomej úvahy nezúčastniť sa pojednávania, ale bola spôsobená objektívnymi okolnosťami v aktuálnej situácii. Počas takejto situácie, pri ktorej je nesporná spoločenská potreba zmierenia dopadov na jednotlivých účastníkov súdneho konania, sa súdy majú snažiť využívať všetky dostupné prostriedky na zmierenie týchto dopadov a právo vykladať prívetivejšie v prospech dotknutých strán. Uvedené očakávanie platí v prípade rozsudkov pre zmeškania o to viac.

V neposlednom rade považoval rozhodnutie súdu rozsudkom pre zmeškanie na pojednávaní 04.08.2021 za neprípustné s poukazom na § 1 ods. 1, 2 vyhlášky MS SR č. 24/2021 Z.z. o vykonávaní pojednávaní, hlavných pojednávaní a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie. Vyhláška síce nedefinuje, čo je vecou, ktorá znesie odklad, avšak vzhľadom na doterajší priebeh konania, ktoré aj s prerušením trvá viac ako 4 roky, je zrejmé, že ide o vec, ktorá znesie odklad. Ak by bol súd iného názoru, potom je namieste otázka, aká vec, ak nie práve predmetná vec, je vecou, na ktorú sa vzťahuje obmedzenie vo vykonávaní pojednávania podľa § 1 ods. 2 vyhlášky. Vyhláška by mala byť vykladaná v zmysle stále trvajúcej zákonnej požiadavky na obmedzenie vykonávania pojednávaní na nevyhnutne potrebný rozsah. Pojednávanie vykonané 04.08.2021 bolo vykonané v čase, kedy bolo vykonanie takého pojednávaní neprípustné, vykonať sa nemalo a ak sa nemalo vykonať, potom nie je možné žalobcu sankcionovať za zmeškanie tohto pojednávania vydaním rozsudku pre zmeškanie.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne vyjadril tak, že s ním nesúhlasí a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku dospel

k správne mu záveru, že procesná pasivita strany sporu sa prejavuje tým, že si neplní povinnosti strany konania tak, aby konanie mohlo byť rýchlo a efektívne skončené. Správne tiež pripomenul zásadu, že práva patria bdelym. Bola to práve nečinnosť žalobcu, ktorý sa bez ospravedlnenia nedostavil na pojednávanie, hoci bol na pojednávanie riadne a včas predvolaný, hoci bol v predvolaní výslovne poučený o možnom následku nedostavenia sa na pojednávanie vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie, ktorá nečinnosť viedla ku vzniku predpokladov pre takýto typ rozhodnutia. Žalobca sa na pojednávanie nedostavil, hoci doručenie predvolania mal riadne a včas vykázané už dňa 09.06.2021, teda takmer 2 mesiace pred nariadením pojednávania. Svoju neúčast' neospravedlnil včas ani vážnymi okolnosťami

a o odročenie pojednávania nepožiadal. Zároveň bol o následku nedostavenia sa na pojednávanie, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie, poučený. Žalobca svojim tvrdením, že zmeškal pojednávanie z dôvodu, že v príčinnej súvislosti s prijatými opatreniami na zamedzenie šírenia nákazlivej ľudskej choroby COVID 19 prišlo k procesnému a ľudskému pochybeniu na jeho strane, čoho následkom bola nevedomosť zamestnanca žalobcu, prostredníctvom ktorého žalobca vo veci koná, o vytýčenom pojednávaní, nepopiera, že predvolanie na pojednávanie mu bolo riadne doručené. Jeho argument, že opatrenia prijaté na zamedzenie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID 19 hlboko zasiahli do všetkých sfér fungovania spoločnosti a možno očakávať, že počas takejto situácie, pri ktorej je nesporná spoločenská potreba zmierenia dopadov na jednotlivých účastníkov súdneho konania, sa

súdy majú snažiť využívať všetky dostupné prostriedky na zmiernenie týchto dopadov a právo vykladať prívetivejšie v prospech dotknutých strán, považuje žalovaný za neakceptovateľný, pretože v danom prípade by znamenal zákaz využitia procesných oprávnení druhej strany sporu, teda nerovnosť strán, čo je v rozpore so zásadami riadneho civilného procesu. Dôvod svojho zmeškania žalobca nepreukázal, nežiadal pojednávanie

z týchto dôvodov zrušiť ani sa neospravedlnil. Dlhodobu známe protiepidemiologické opatrenia nemožno považovať za okolnosť, ktorá by zabraňovala žalobcovi v účasti

na pojednávaní, nešlo o okolnosť, ktorá by nastala náhle, neočakávane. Zdôraznil, že znenie

§ 278 CSP na rozdiel napríklad od § 273 CSP, neposkytuje priestor pre úvahu súdu,

či návrhu žalovaného, pokiaľ sú splnené podmienky na vydanie rozsudku pre

zmeškanie, vyhovie. V tomto kontexte poukázal na uznesenia Najvyššieho súdu SR:

sp.zn. 4Obdo/34/2020 zo dňa 31.08.2020, sp.zn. 4Cdo/184/2009 zo dňa 30.06.2010,

sp.zn. 4Obdo/84/2019 zo dňa 30.09.2020, sp.zn. 1Cdo/69/2021 zo dňa 30.06.2021,

sp.zn. 4Cdo/132/2020 zo dňa 27.05.2021, ako aj na rozsiahlu rozhodovaciu prax súdov Slovenskej republiky (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 10Co/37/2021 zo dňa 23.06.2021, sp.zn.

25Co/247/2017 zo dňa 29.01.2019, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 2Cob/148/2020 zo dňa

12.11.2020, sp.zn. 15Co/17/2019 zo dňa 30.01.2020,

sp.zn. 10Co/201/2017 zo dňa 25.01.2018). Vzhľadom na to boli splnené všetky procesné podmienky

pre rozhodnutie o žalobe o splnenie povinnosti rozsudkom pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP.

4. Žalobca sa ďalej písomne vyjadril tak, že jeho zlyhanie pri evidencii a pridelení predvolania na pojednávanie zamestnancovi žalobcu, prostredníctvom ktorého vo veci koná, bolo spôsobené najmä skutočnosťou, že prijal prísne opatrenia na zamedzenie šírenia nákazlivej ľudskej choroby COVID 19. Ako súčasť týchto opatrení nariadil všetkým svojim zamestnancom, u ktorých to povaha práce umožňovala, prácu z domu. V súvislosti s týmto opatrením bol nútený upustiť od dovtedy zaužívaného procesu spracovania zásielok. Ak teda poverený zamestnanec nemal vedomosť o vytýčenom pojednávaní, nemohol sa ho zúčastniť ani vopred ospravedlniť svoju neúčast' alebo namietat' skutočnosť, že k vytýčeniu pojednávania došlo v čase, kedy bolo vykonanie pojednávania neprípustné. Dúfal v posúdenie ospravedlniteľnosti ním uvedeného dôvodu zmeškania vytýčeného pojednávania vo svetle okolností, ktoré nastali mimo jeho vôle a ktorých existencia je všeobecne známou.

Uznesením okresného súdu č. k. 37Cb/15/2017-154 zo dňa 14.10.2021 došlo k posúdeniu ospravedlniteľnosti žalobcom uvedeného dôvodu čisto formalisticky, jeho návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie bol zamietnutý. Proti tomuto uzneseniu sa žalobca neodvolal, pretože podal odvolanie priamo proti rozsudku pre zmeškanie. Opätovne poukázal na argumentáciu uvádzanú už v odvolaní ohľadne účelu rozsudku pre zmeškanie. Žalobca nepožaduje ani nespomína zákaz využitia tohto procesného oprávnenia strany sporu, ale dáva do pozornosti právomoc a zároveň povinnosť súdov vo svetle všetkých okolností prípadu posudzovať, či je namieste rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie. Poukázal na § 3 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej choroby v justícii a na § 3 ods. 1, 2 vyhlášky MS SR č. 24/2021 Z.z. V čase vykonania pojednávania neplatilo úplné uvoľnenie obmedzení vo vykonávaní pojednávania. Okresný súd v uznesení ani žalovaný vo svojom vyjadrení nejakým spôsobom nezodôvodnili, prečo predmetné konanie považujú za konanie, ktoré nie je konaním, ktoré znesie odklad, a teda by sa naň nemalo vzťahovať zákonné obmedzenie vykonávania pojednávania v nevyhnutnom rozsahu. Žalobca zastáva názor, že konanie znieslo odklad, s ohľadom na predmet sporu ako aj na doterajší priebeh konania.

5. Skôr, ako odvolací súd pristúpil k vecnému preskúmaniu napadnutého uznesenia, zaoberal sa tým, či odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote, subjektom, ktorý je na podanie odvolania oprávnený (oprávnenou osobou), ako aj to, či smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon takýto opravný prostriedok pripúšťa.

6. Podľa § 278 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak a) sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

7. Podľa § 355 ods. 1 CSP proti rozsudku súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon nevyklučuje.

8. Podľa § 356 písm. b) CSP odvolanie nie je prípustné proti rozsudku pre zmeškanie okrem prípadov odvolania podaného z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takého rozhodnutia.

9. Podľa § 386 písm. c) CSP, odvolací súd odmietne odvolanie ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

10. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu súdy vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia len v nevyhnutnom rozsahu ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

11. Podľa § 1 ods. 1 písm. p) vyhlášky MS SR č. 24/2021 vykonávaní pojednávanií, hlavných pojednávanií a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu (ďalej len „vyhláška“) v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu sa vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia v civilnom sporovom konaní a v civilnom mimosporovom konaní, ak strany sporu alebo účastníci konania súhlasili s pojednávaním v ich neprítomnosti.

12. Podľa § 1 ods. 2 vyhlášky okrem vecí podľa odseku 1 sa v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia vo všetkých agendách s výnimkou vecí, ktoré znesú odklad.

13. V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Obdo/50/2019 zo dňa 28.11.2019, publikovaného pod č. R 54/2020, pokiaľ odvolací súd dospeje k záveru, že boli splnené všetky zákonné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovaného vydaného súdom prvej inštancie bez nariadenia pojednávania podľa § 273 CSP, odvolanie žalovaného odmietne uznesením podľa § 386 písm. c/ CSP a v takom prípade vo veci nerozhoduje rozsudkom. Najvyšší súd v predmetnom uznesení uviedol, že v prípade odvolania proti rozsudku pre zmeškanie môže dôjsť k trom procesným situáciám, od ktorých sa potom odvíja aj povaha rozhodnutia odvolacieho súdu: 1/ odvolací súd zistí, že k vydaniu rozsudku pre zmeškanie neboli splnené zákonné podmienky - rozsudok súdu prvej inštancie uznesením zruší a vec vráti na ďalšie konanie, 2/ odvolací súd dospeje k záveru, že boli splnené všetky zákonné podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie - odvolanie uznesením odmietne ako neprípustné podľa § 386 písm. c/ CSP pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné, 3/ odvolateľ v odvolaní napadá rozsudok pre zmeškanie z iných dôvodov ako uvádza § 356 písm. b/ CSP - odvolací súd uznesením odmietne odvolanie ako neprípustné podľa § 386 písm. c/ CSP.

14. Po preskúmaní obsahu spisu odvolací súd zistil, že v danom prípade boli splnené všetky podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP.

15. V prvom rade je nutné si uvedomiť, že odvolanie voči kontumačnému rozsudku nie je prípustné, okrem prípadu, že neboli na vydanie tohto rozsudku splnené podmienky. Tento postup pojmovo predpokladá, že žalobca rozporuje existenciu podmienok ustanovených v § 278 CSP. Žalobca v tomto odvolacom konaní tak nemôže namietat existenciu ospravedlniteľného dôvodu pri splnení podmienok zákona (vtedy má uplatniť návrh na zrušenie kontumačného rozsudku), ale len nesplnenie zákonných podmienok vo forme absencie niektorého z predpokladov stanovených v zákone pre vydanie kontumačného rozsudku (napr. absenciu zákonného poučenia alebo absenciu návrhu žalovaného na vydanie kontumačného rozsudku podľa § 278 CSP a pod.) - viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/11/2022 zo dňa 28.02.2022. Pokiaľ teda v odvolaní žalobca namietá okolnosti ako to, že v dôsledku prijatia prísnych opatrení na zamedzenie šírenia nákazlivej ľudskej choroby COVID došlo u neho k zmene systému spracovania zásielok, z ktorého dôvodu príslušný zamestnanec (ktorý je poverený konaním za žalobcu v súdnej veci) neobdržal predvolanie na pojednávanie, a preto nemal vedomosť o jeho konaní a nedostavil sa naň, čo žalobca považoval za skutočnosť, ktorú mal súd prvej inštancie pri vydaní rozsudku pre zmeškanie podľa § 278 CSP zohľadniť, ide z jeho strany o ospravedlnenie zmeškania pojednávania vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok

pre zmeškanie podľa § 278 CSP, ktoré zakladá možnosť žalobcu obrátiť sa na súd prvej inštancie s návrhom na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, a nie na podanie odvolania proti tomuto rozsudku. Podľa citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR totiž v konaní o odvolaní proti rozsudku pre zmeškanie odvolací súd nemôže skúmať, či možno rozsudok pre zmeškanie zrušiť z ospravedliteľných dôvodov; už preto nie, že o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie rozhoduje v prvej inštancii súd, ktorý rozsudok vydal. V tomto kontexte odvolací súd poznamenáva, že žalobca okrem odvolania proti rozsudku pre zmeškanie podal dňa 25.08.2021 i samostatný návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, o ktorom súd prvej inštancie rozhodol uznesením č. k. 37Cb/15/2017-154 zo dňa 14.10.2021 tak, že ho zamietol. Žalobca sa proti tomuto uzneseniu neodvolal.

16. Čo sa týka námietky žalobcu v odvolaní, že uvedený inštitút rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP nie je absolútny a súd prvej inštancie mal zväžiť jeho aplikáciu podľa okolností konkrétnej veci, odvolací súd uvádza, že podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Obdo/34/2020 zo dňa 31.08.2020 z ustanovenia § 278 ods. 1 CSP vyplýva povinnosť súdu rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalobcu na pojednávaní, na ktoré sa nedostavil, ak to navrhne žalovaný a sú zároveň splnené procesné podmienky na jeho vydanie. Dovolací súd dodal, že rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý predstavuje následok procesnej pasivity procesných strán v sporovom konaní. V kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej iniciatívy sporové strany - žalobca iniciuje konanie a má mať záujem na efektívnom vedení „svojej právnej veci“, a rovnako žalovaný, ak má v spore procesne obstať, musí vyvíjať iniciatívu vo forme svojej procesnej obrany [porovnaj tiež Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1001; (ďalej len „Komentár“)]. Žalobca je subjekt obzvlášť dotovaný tzv. procesnou diligenciou, teda zodpovednosťou za priebeh sporu. Z povahy veci bude možné rozsudok pre zmeškanie žalobcu vydať iba na nariadenom pojednávaní, a iba na návrh žalovaného. V kontradiktórnom konaní je procesná zodpovednosť za vedenie sporu na sporových stranách. Ak teda žalobca nerešpektuje súdom uložené povinnosti (v tomto prípade ide o povinnosť zúčastniť sa na nariadenom pojednávaní), zodpovedá tomu i forma rozhodnutia (porovnaj Komentár str. 1008). Najvyšší súd uzavrel, že rozsudkom pre zmeškanie môže súd rozhodnúť na ktoromkoľvek nariadenom pojednávaní, za predpokladu, že sú splnené všetky podmienky, pričom nemusí ísť len o prvé pojednávanie vo veci samej.... S ohľadom na tvrdenia žalobcu, že nebolo namieste vydanie rozsudku pre zmeškanie z dôvodu, že bol v konaní aktívny dovolací súd uviedol, že z uvedeného zákonného ustanovenia nevyplýva, že rozsudkom pre zmeškanie možno rozhodnúť len na prvom pojednávaní, práve naopak, je možné tak rozhodnúť na ktoromkoľvek pojednávaní bez ohľadu na rozsah vykonaného dokazovania, samozrejme za predpokladu, ak sú súčasne splnené podmienky stanovené zákonom. Zákon v tomto smere nezohľadňuje, v akom štádiu sa súdne konanie nachádza, prípadne v akom rozsahu už súd vykonal dokazovanie.

17. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR vyslovenom v uznesení sp. zn. 7Cdo/326/2021 zo dňa 31.03.2022, ak sú splnené zákonné podmienky na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie podľa § 274, resp. § 278 CSP, nie je povinnosťou súdu rozhodnúť touto skrátenou formou, ale ide o fakultatívnu možnosť súdu. A teda v prípade splnenia zákonných podmienok podľa § 274, resp. § 278 CSP je súd vždy povinný pred vydaním rozsudku pre zmeškanie zobrať na zreteľ okolnosti konkrétneho sporu. Opačný, teda jazykový výklad § 274, resp. § 278 CSP možno posudzovať ako príliš formálny, ktorý by mohol viesť k odmietnutiu spravodlivosti (denegatio iustitiae). Imperatívna dikcia „ Na pojednávaní rozhodne“ ustanovenia § 278 CSP je obmedzená ústavne konformným výkladom podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, a to s prihliadnutím na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 04. júla 2019 sp. zn. I. ÚS 233/2019 v druhovo obdobnej veci týkajúcej sa ustanovenia § 274 CSP. Dovolací súd v tejto veci vychádzal z uznesenia Ústavného súdu SR sp.zn. I. ÚS 233/2019 zo dňa 04. júla 2019, v ktorom ústavný súd uviedol, že „formalistický výklad § 274 CSP, a to, že súd vždy za kumulatívneho splnenia v tomto ustanovení zakotvených zákonných podmienok rozsudkom pre zmeškanie „žalobe vyhovie“, skutočne nie je žiaduci, najmä, ak súdne konanie trvá dlhšiu dobu, vo veci sa uskutočnilo viac pojednávaní, na ktoré sa žalovaný riadne dostavil, nebol v konaní nečinný a súd na návrh obidvoch strán vykonal rozsiahle dokazovanie. Podľa názoru ústavného súdu treba návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie a splnenie ďalších zákonných podmienok podľa § 274 CSP posudzovať vždy aj podľa okolností prejednávanej veci. Napriek kogentnosti § 274 CSP

by pri čisto gramatickom výklade a lipnutí na formálnych znakoch vydanie rozsudku pre zmeškanie mohlo znamenať porušenie práva na spravodlivý proces, v neposlednom rade v tom, že pri takomto formalistickom postupe by bolo odopreté strane sporu možnosť podať riadny opravný prostriedok (odvolanie vo veci samej)."

18. V súdnej veci z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie rozhodoval o žalobe na plnenie v zmysle § 137 písm. a) CSP, pričom konanie začalo podaním žaloby dňa 23.01.2017. Vo veci bol dňa 04.05.2017 vydaný platobný rozkaz, ktorým bolo žalobe vyhovené, avšak na základe včas podaného odporu zo strany žalovaného bol tento platobný rozkaz uznesením č.k. 37Cb/15/2017-73 zo dňa 31.05.2017 zrušený. Následne, na základe návrhu žalovaného bolo uznesením č.k. 37Cb/15/2017 -74 zo dňa 04.08.2017 konanie prerušené do právoplatného skočenia konania pred ÚS SR pod č. Rvp/14241/2016. Uznesením č.k. 37Cb/15/2017 -105 zo dňa 23.02.2021 bolo rozhodnuté o pokračovaní v konaní. Žalobca sa v konaní písomne vyjadril na výzvu súdu zo dňa 25.02.2021 podaním doručeným dňa 18.03.2021. Súd prvej inštancie na prejednanie veci samej dňa 02.06.2021 nariadil prvé pojednávanie vo veci na deň 04.08.2021. Predvolanie na pojednávanie bolo žalobcovi preukázateľne doručené dňa 09.06.2021, teda viac ako dva mesiace pred vytyčeným pojednávaním. Z predvolania na pojednávanie vytyčeného na deň 04.08.2021 je zrejmé, že súd prvej inštancie sporové strany poučil o možnosti vydať rozsudok pre zmeškanie podľa § 274 a § 278 CSP na návrh druhej strany v prípade, že sa na pojednávanie vo veci riadne a včas nedostavia a svoju prítomnosť včas a vážnymi okolnosťami neospravedlnia. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 04.08.2021 vyplynulo, že pojednávania sa za žalovaného zúčastnil jeho zástupca, za žalobcu nebol prítomný nikto. Zo zápisnice o pojednávaní taktiež vyplynulo, že zástupkyňa žalovaného navrhla súdu prvej inštancie, aby v predmetnej veci rozhodol rozsudkom pre zmeškanie v zmysle § 278 CSP, nakoľko žalobca sa na pojednávanie nedostavil, svoju neúčast žiadnym spôsobom neospravedlnil, pričom predvolanie na pojednávanie mal riadne vykázané. Súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 04.08.2021 rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

19. Z uvedeného je zrejmé, že konanie sa začalo v januári 2017 a celkovo teda trvá viac ako 5 rokov, avšak v dôsledku prerušenia konania nebolo vo veci vytyčené žiadne pojednávanie, okrem pojednávania na deň 04.08.2021. Vo veci tak nebolo vykonané žiadne dokazovanie a prvého pojednávania vo veci nariadeného za uplynulých 5 rokov sa žalobca bez ospravedlnenia nezúčastnil, o odročenie pojednávania riadne a včas nepožiadaval. Argument žalobcu, že súd nemôže sankcionovať jeho neúčast na jedinom pojednávaní rozsudkom pre zmeškanie s poukazom na neprípustný formalistický prístup súdu prvej inštancie preto v danom prípade (a vo svetle popísaných záverov najvyššieho súdu i ústavného súdu) neobstojí. V tejto súvislosti je potrebné poukázať i na zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“ (práva patria bdelym), ktorá zdôrazňuje vlastné pričinenie na ochranu práv strany vyžadujúc, aby aj strana civilného procesu sledovala svoje subjektívne práva a robila také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ohrozovaniu a poškodzovaniu a predpokladá, že strana musí využiť prostriedky, ktoré poskytuje zákon a následne vykonať prípadne potrebné opatrenia, aby nedošlo k porušeniu jej práv (uznesenie Ústavného súdu sp.zn. I.ÚS 25/2013 zo dňa 16.01.2013).

20. Odvolací súd sa tiež zaoberal tvrdením žalobcu, že v čase konania pojednávania súdu prvej inštancie bola na území Slovenskej republiky vyhlásená mimoriadna situácia. Je pravdou, že ku dňu 04.08.2021 bola na území SR vyhlásená mimoriadna situácia v súvislosti s ochorením COVID19 a pojednávanie v predmetnej veci sa konalo napriek absencii súhlasu žalobcu s pojednávaním v jeho neprítomnosti v zmysle § 1 ods. 1 písm. p) vyhlášky. Odvolací súd však poukazuje na § 1 ods. 2 vyhlášky, podľa ktorého sa okrem vecí podľa odseku 1 v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia aj v ostatných veciach s výnimkou vecí, ktoré znesú odklad. Nakoľko v predmetnej veci bola žaloba podaná už dňa 23.01.2017 a v konaní, ktoré bolo na základe rozhodnutia súdu prerušené po dobu viac ako 4 roky, nedošlo ani k jedinému pojednávaniu, išlo podľa názoru odvolacieho súdu o vec, ktorá z dôvodu predchádzania prieťahom v konaní nezniesla odklad. Odvolací súd taktiež dáva do pozornosti, že na rozdiel od situácie, kedy bol na území SR vyhlásený núdzový stav (od 01.10.2020 do 14.05.2021), ku dňu 04.08.2021 neplatil na území SR zákaz vychádzania a s tým súvisiace obmedzenia pohybu osôb.

21. Poukazovanie na § 180 CSP, podľa ktorého ak sa niektorá z predvolaných osôb na pojednávanie nedostavila, súd rozhodne, či sa pojednávanie môže konať v ich neprítomnosti a otvorí pojednávanie, zo strany žalobcu, považuje odvolací súd za nedôvodné, nakoľko ust. § 278 CSP predstavuje osobitnú právnu úpravu riešiacu priamo možnosť vydania rozsudku pre zmeškanie žalobcu za splnenia tam uvedených zákonných podmienok. Rovnako tak hypotetické úvahy žalobcu o situácii, za ktorej by sa pojednávania zúčastnil, ale nevyužil by žiadne zo svojich procesných práv, sú nenáležité a nemajú vzťah k aplikácii § 278 CSP na ktorom súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie.

22. Vzhľadom na to, že v danej veci odvolateľ namietal, že na vydanie rozsudku pre zmeškanie neboli splnené podmienky (§ 356 písm. b/ CSP) a odvolací súd preskúmaním veci zistil, že všetky podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP splnené boli, odvolací súd odvolanie žalobcu voči takémuto rozsudku ako neprípustné odmietol podľa § 386 písm. c) CSP s poukazom na vyššie popísaný názor najvyššieho súdu.

23. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

24. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

25. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

26. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

27. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP a žalovanému ako úspešnej strane sporu priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

28. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP):

- dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP)

- dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

- dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP)

- dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP)
- v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh, § 428 CSP)
- dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (okrem prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).